

ВОД ЗА РАЗМИНИРАЊЕ И УКЛАЊАЊЕ НЕЕКСПЛОДИРАНИХ УБОЈНИХ СРЕДСТАВА

Професионализам у обуци припадника војних пиротехничара видљив је у сваком сегменту оспособљавања на вежбалиштима у Прокупљу. Како би другачије и било када обуку изводе официри и подофицири који се већ годинама баве разминирањем и уклањањем неексплодираних убојних средстава и добро знају да – од врхунске обуке зависе животи људи.

У ХУМАНОЈ МИСИЈИ

У Прокупљу је недавно формиран први вод у Војсци Србије за разминирање и уклањање неексплодираних убојних средстава. Наша војска је и до сада имала врсне пиротехничаре, који су значајно искуство у уништавању неексплодираних убојних средстава стекли у рату и после њега, али су се налазили у различитим видовима, родовима, бригадама и гарнизонима. Савремени светски трендови, пракса у оружаним снагама земаља у окружењу, контаминираност земљишта у Србији и тенденција ширења коришћења импровизованих убојних средстава за тероризам, утицали су на одлуку да се у Војсци обједине људи и средства, те формира јединица ранга вода, организована и припремљена за борбу против неексплодираних убојних средстава. Вод је комплетиран у јануару, а видљиво је да су већ на почетку постављени високи и савремени стандарди у обучавању припадника тог састава.

Савремена обука

Вод за разминирање и уклањање неексплодираних убојних средстава налази се у командној чети 310. инжењеријског батаљона Треће бригаде Копнене војске. Од заменика команданта прокупачког инжењеријског батаљона мајора Борка Бућковића сазнајемо да су активности на комплетирању вода започеле још у августу прошле године и да су већ тада у вод дошли официри и подофицири из свих бригада Копнене војске и Команде за обуку, док је трећину састава обезбедио инжењеријски бата-

љон. Реч је о најбољим појединцима из Војске Србије који су се већ бавили пиротехничким пословима. Водило се рачуна о сваком човеку, што се види и по постављењу најiskusнијих и најбољих старешина за командире тимова. Истовремено, започео је и процес попуњене средстава, тако да је јединица у овом тренутку највећим делом попуњена техничким средствима која су се могла наћи у осталим саставима наше војске, док се тек очекује опремање роботима и сличним, савременим средствима специфичне намене.

Организацијска структура вода прецизира да се у њему налазе три тима за разминирање и уклањање неексплодираних убојних средстава, тим за машинско разминирање и одељење за обуку, мада треба нагласити да састав вода није „зацементиран“ и да се размишља у правцу евентуалне специјализације тимова за разминира-

ње и уклањање неексплодираних убојних средстава. Уколико се оствари намера да се три тима специјализирају за одређене намене, онда би се један тим бавио авио и касетним бомбама, други би се борио против импровизованих неексплодираних средстава, док би се чланови трећег тима специјализирали за разминирање. Подразумева се да би у том случају морала да се обезбеди замењивост људи, што неће бити тешко, јер се обучавају на једном месту и по истим стандардима.

Вод у Прокупљу није формиран да обавља разминирање и постављање минских поља, пошто у инжењеријском батаљону Треће бригаде већ постоји пионирска чета која извршава такве задатке. Искуства из страних армија сведоче да се састави тог типа првенствено користе за уништавање појединачно пронађених неексплодираних убојних средстава, попут појединачно

постављених бомби или у ситуацији када дође до бомбашких напада. Важно је знати и да новоформирани вод има савременију опрему од оне коју имају пионирске јединице и да је обука у воду сложенија, специфичнија и савременија од обуке класичних пионирских састава. Војни пиротехничари мораће да стекну чак 14 способности како би се вод нашао у оперативној употреби, а неке од способности указују да би у будућности могао да се користи не само за потребе Војске Србије, већ и цивилних структура, пре свега у заштити важних личности и догађаја.

Три фазе обучавања

Предвиђено је да се обука припадника вода реализује до 2019. године. У првој фази, до краја године, треба да се постигне да јединица замени пионирске саставе и чисти терен после борбених дејстава артиљеријских и тенковских јединица и евентуалних експлозија у магацинима убојних средстава. Друга фаза, 2016. и 2017. године, предвиђена је за обучавање вода за уклањање пројектила високе масе (авио-бомбе) и касетних бомби и за борбу против импровизованих неексплодираних убојних средстава, док ће се у трећој фази, до 2019. године, припадници вода оспособљавати за пружање помоћи у заштити важних личности и обезбеђивање високоризичних догађаја.

ПРИНЦИП ДОБРОВОЉНОСТИ

Официрски и подофицирски кадар вода за разминирање и уклањање неексплодираних убојних средстава изабран је на основу квалитета рада на претходним дужностима, али и по принципу добровољности. Јасно је да нема потребе било кога наговарати да се бави тим специфичним и високоризичним пословима, ако то не жели. Поставља се питање и које то бенефиције имају припадници вода који су добровољно пристали да обављају послове разминирања и уклањања неексплодираних убојних средстава. Нема тајни. Припадници вода добијају десет одсто већу плату, имају четири месеца бенефицираног радног стажа на 12 месеци и опоравак у трајању од десет радних дана.

– Обучавамо се осам месеци и већ смо спремни да заменимо пионирске јединице и приступимо задацима чишћења терена после борбених дејстава. Уверен сам да можемо самостално, комплетно, ефикасно и безбедно обављати послове разминирања и уништавања неексплодираних убојних средстава – каже командир вода поручник Ненад Кањевац.

Комплексна обука реализује се ради повећања способности припадника за претраживање терена и уклањање касетних бомби и осталих неексплодираних убојних средстава, детекцију, ископавање и неутралисање неексплодираних авионских бомби и уништавање појединачних неексплодираних убојних средстава. У обуци се оптимално користе домаћа и страна теоријска и практична решења и савремена достигнућа, а у обзир су узета и решења земаља у непосредном окружењу и међународни стандарди ради изградње и достизања интероперабилности и оперативних способности јединице. Циљ програма оспособљавања јесте да обезбеди несметано спровођење обуке припадника вода ради подизања на виши ниво њихове стручне и психофизичке припремљености за успешно извршавање мисије, као и задатака који из мисије проистичу.

У наредној години припадници вода за разминирање и уклањање неексплодираних убојних средстава похађаће и курсеве у земљи и иностранству. Поручник Кањевац је већ бора-

Поручник Ненад Кањевац

вио у Грчкој и Босни и Херцеговини, како би сагледао начин рада сличних јединица у оружаним снагама тих земаља, док је са старијим водником Светозаром Пешићем учествовао на вежби девет балканских земаља у својству посматрача. На вежби су поручник Кањевац и старији водник Пешић стекли значајна искуства у борби против импровизованих експлозивних средстава и сада их максимално примењују у обуци прокувачког вода.

– У Босни и Херцеговини смо сагледали могућности и капацитете њихове школе ради одласка наших људи на обуку у разминирању и уклањању неексплодираних убојних средстава. Оружане снаге БиХ имају деминерски батаљон, опрему вредну седам милио-

на долара и чак 21 робота, тако да несумњиво можемо од њих много научити – истиче поручник Кањевац.

Лабрадор проналази експлозив

Обука припадника вода за разминирање и уклањање неексплодираних убојних средстава изводи се на полигону прокупачке касарне „Ратко Павловић Ћићко“. Увид у садржаје обучавања уверава нас да професионалци прокупачке јединице имају широк спектар могућности у откривању, разминирању и уклањању неексплодираних убојних средстава, по-

чев од употребе војних службених паса, па до примене савремених уређаја попут преносног рендгена за снимање сумњивих предмета, метал детектора ЧЕА или магнетног локатора Ферекс.

У тиму којим командује потпоручник Лазар Ковачевић увежбавали су уништавање бомбе великог калибра, која може да буде тешка и хиљаду килограма. Ракетни кључ који јединица поседује поуздано је средство у ситуацији када бомба има спољашни тип упаљача, али треба знати да најновије ракете имају упаљач унутар ракете и да се зато активирање путем минерског кабла мора радити са безбедне удаљености. Рад са сетовима комплекта за извлачење неексплодираних убојних

ИНОВАЦИЈЕ

У воду за разминирање и уклањање неексплодираних убојних средстава покушавају да постојећа средства осавремене и да својим иновацијама допринесу већој безбедности при уништавању неексплодираних убојних средстава. Пракса је, на пример, показала да су постојеће машине за активирање минскоексплозивних средстава знале да закажу услед кратког споја, тако да су на једној вежби догодило истовремено активирање по два експлозивна пуњења. У жељи да спрече вишеструка активирања, припадници одељења за обуку, којим руководи заставник Саша Вулић, направили су нову машину, којом се може истовремено палити осам различитих експлозивних пуњења. Машина из „домаће радиности“ тестирана је школским капислама, испробана у пракси и сада је „у функцији“.

средстава на возилу и употреба пса за претрагу возила били су у фокусу обуке у одељењу за обуку.

чано кућиште с потребном апаратуром, генератор рендгенског зрака и уређај за снимање слика.

Тим заставника Братислава Лазича радио је с метал детектором ЧЕА, који је намењен за претрагу терена.

– Овај детектор је много бољи, прецизнији и ефикаснији у раду од детектора МИ 2000 који се раније употребљавао – каже заставник Лазич и додаје да се њиме могу пронаћи мине које у себи садрже метал до дубине од 85 сантиметара.

Детектор реагује тако што се при наиласку на метал оглашава продуженим тоном. Вод за разминирање и уклањање неексплодираних убојних средстава поседује и средство новије генерације магнетни локатор Ферекс, немачке производње, који је, по речима командира трећег тима старијег водника Светозара Пешића, намењен за дубинску претрагу земљишта (десет и више метара) и проналажење неексплодираних убојних средстава испод воде.

Професионализам у обуци припадника вода за разминирање и уклањање неексплодираних убојних средстава видљив је у сваком сегменту оспособљавања на вежбаљима у Прокупљу. Како би другачије и било када обуку изводе официри и подофицири који се већ дуго баве пиротехничким пословима и добро знају да од професионализма у обуци зависе животи људи. У наредном периоду професионалци из вода инжењеријског батаљона Треће бригаде обучаваће се да прошире своје способности и достигну ниво који ће омогућити да обављају хуманитарно разминирање загађених површина, заштиту важних личности и значајних догађаја од минско-експлозивних средстава и остале специфичне задатке. ■

Зоран МИЛАДИНОВИЋ